

AY SERİSİ

Video Çözüm

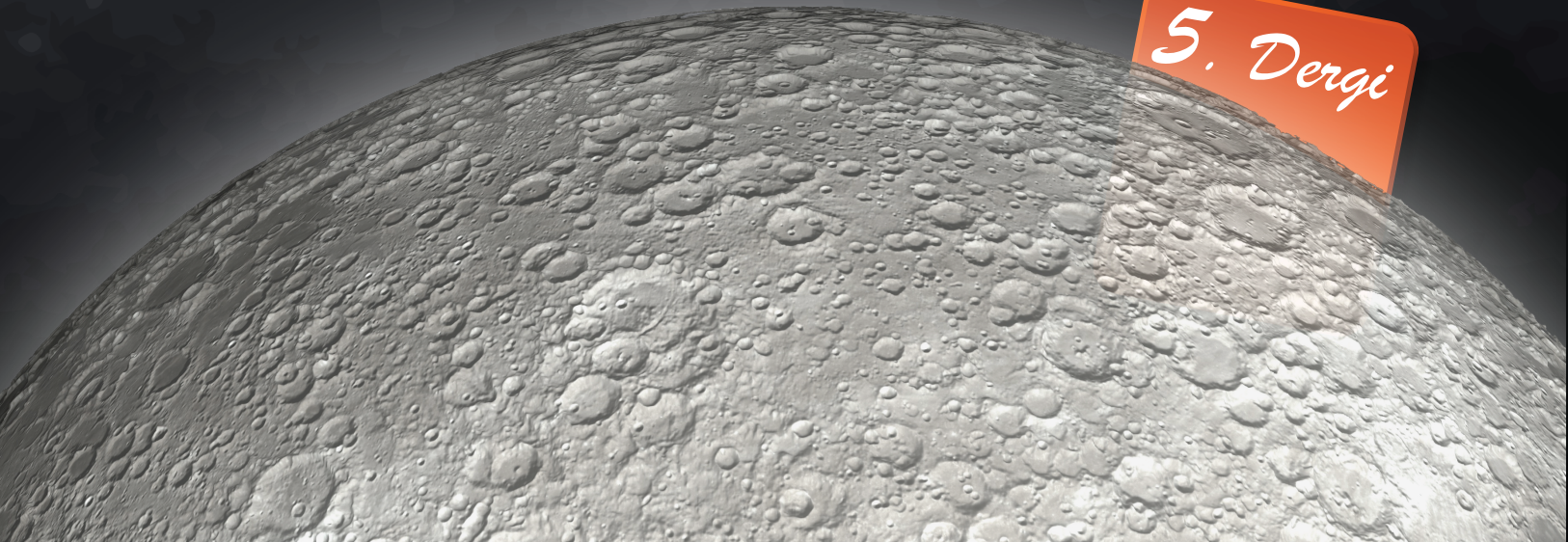

TÜRKÇE

7. SINIF

- Aynı Kavram Alanına Giren Sözcükler, Dilimize Henüz Yerleşmemiş Yabancı Sözcüklere Türkçe Karşılıklar, Yansıma Sözcükler
- Cümleye Hâkim Olan Duygu
- Yazım Kuralları (Sayıların Yazımı)
- Paragraf ile İlgili Soru Sorma
- Noktalama İşaretleri (Kesme İşareti)
- Zarflar
- Metnin Yapısı

5. Dergi

SÖZCÜKTE ANLAM

YANSIMA SÖZCÜKLER

Doğada bulunan canlı veya cansız varlıkların çıkardığı seslerin taklidiyle oluşturulan sözcüklerdir.

Örnek » Vızıltı, şırıltı, hışırtı vb.

AYNI KAVRAM ALANINA GİREN SÖZCÜKLER

Benzer alanlarda kullanılan, birbirini çağrıştıran ve yakın kavramları kapsayan sözcüklerdir.

Örnek » Hamsi, midye, ahtapot, yengeç vb.

Makas, iğne, dikiş makinesi, kumaş vb.

DİLİMİZE HENÜZ YERLEŞMEMİŞ YABANCI SÖZCÜKLERE TÜRKÇE KARŞILIKLAR

Dilimize yabancı bir dilden giren sözcükler yerine Türkçelerini kullanmalıyız. Konuşma ve yazışmalarda Türkçe sözcükler kullanmaya dikkat etmeliyiz.

Örnek » adisyon X hesap fişi

spiker X sunucu

feedback X geri bildirim

ETKİNLİK

1

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun yansima sözcükleri getiriniz.

1. Yalnız adam, kendi kendine ---- geçmişin hatıralarını canlandırıyor; kaybolmuş zamanlara dönüyordu.

2. Eski ahşap kapının ----, sessiz evin koridorlarında yankılanarak tüyler ürpertici bir atmosfer yaratıyordu.

3. Gece saatlerinde duyulan ----; zamanın akıp gittiğini, hayatın durmaksızın devam ettiğini hatırlatıyordu.

4. ---- şehir hayatından uzaklaşarak küçük bir köy evinde huzuru bulmuştu genç kadın.

5. Ormanın derinliklerindeki ---- sesleri, gizemli bir hikâyenin kapılarını aralıyordu.

6. Teneffüs zamanı gelse de çocuklar bahçeye çıksa ve ---- başlasa diye bekliyordum.

a. mırıldanarak

b. gürültülü

c. hışırdama

d. gıcirtısı

e. cıvıltı

f. tıkırtı

ETKİNLİK 2

Aşağıda karışık hâlde verilen sözcükleri ilişkili olduğu kavram anlamına göre uygun kutuya yerleştiriniz.

a. yazılım

b. resim

c. ağ

d. roman

e. şiir

f. galeri

g. sergi

h. donanım

i. öykü

j. dil

k. müze

l. veri

m. sunucu

n. kurgu

o. heykel

p. palet

r. metin

s. bilgisayar

Edebiyat

Sanat

Teknoloji

ETKİNLİK 3

Aşağıda dilimize henüz yerleşmemiş yabancı sözcüklerin altına verilen Türkçe karşılıklardan uygun olanları yazınız.

a

Seans

b

Online

c

Browser

d

Marketing

e

Alternatif

f

Avangart

g

Ekipman

h

Endüstri

i

Enerji

j

Faktör

k

Festival

l

Format

Donanım

Gösterim

Çevrim içi

Pazarlama

Biçim

Seçenek

Tarayıcı

Sanayi

Şenlik

Öncü

Etken

Güç

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansıma sözcük yoktur?

- A) Kuşların ötüşü beni her zaman mutlu eder.
- B) Yeni doğan minik kardeşim mışıl mışıl uyuyor.
- C) Aslanın kükreyişiyle ormanı çığ gibi büyüyen bir ses sardı.
- D) Hoparlörden gelen cızırtı yüzünden müziğin sesi bozuluyordu.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansıma sözcük kullanılmamıştır?

- A) Çocukların bahçede zıplaması, onların masumiyetinin ve neşesinin en saf hâliydi.
- B) Ormanda yürürken duyulan çatırtılar, doğanın her adımında kendini hatırlattığının kanıtıydı.
- C) Müzisyen, enstrümanını tıngırdatarak dinleyicilerini büyümlü bir melodiyile sarıp sarmalıyordu.
- D) Yaz akşamlarının vızıltısı, sineklerin etrafta dolaşmasının kaçınılmaz bir parçasıydı.

- 3. I. Kütüphane bilginin sessiz sığınağıdır.
II. Fırfırlı elbisesiyle denizin kenarında güneşin keyfini çıkarıyordu.
III. Kıtır kıtır pişen ekmeğin kenarını ısırarak sokağa çıktım.
IV. Köpeklerin havlamasıyla zavallı kedicik neye uğradığını şaşırırdı.**

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde yansıma sözcük bulunmaktadır?

- A) I ve II. B) I ve IV.
- C) II ve III. D) III ve IV.

4. Bireyin kendince ve toplum tarafından tanımlanmış önemli fonksiyon ve ilişkilerine “yaşam rolü” denir.

Bu cümledeki altı çizili yabancı sözcüğün karşılığı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) kontrol B) işlev
- C) bakım D) süreç

5. Aşağıdakilerin hangisinde yabancı sözcüğün Türkçe karşılığı yanlış verilmiştir?

- A) Grossmarket: Büyük mağaza
- B) Objektif: Nesnel
- C) Full-time: Yarı zamanlı
- D) Start: Başlama

6. Dilimiz, kültürümüzün bir yansımasıdır ve onu korumak önemlidir. Bu nedenle, yazı ve konuşma dilimizde yabancı kelimeler yerine Türkçe karşılıklarını kullanmaya özen göstermeliyiz. Böylece dilimizin zenginliğini ve özgünlüğünü koruyabiliriz.

Bu sözleri söyleyen biri, aşağıdaki cümlelerden hangisini kurduğunda kendisiyle çelişmemiş olur?

- A) Ama bir şeye sahip olmak, onun sizi asla terk etmeyeceğini garanti etmez.
- B) Vazifelerimizi planlama konusunda inisiyatif almadığımız için başarılı olamıyoruz.
- C) Sabahın sekizinde, böyle güzel bir günde iyi yürekli jüri üyeleri bizleri karşıladı.
- D) Bilesin ki kalbimiz kocaman olduğu sürece sevdiğimiz her şey içine sığar.

7. Aşağıdakilerden hangisi “doğa” alanıyla ilgili bir kavram değildir?

- A) göl B) ağaç
- C) çiçek D) zaman

8. İnsan nereye giderse gitsin yalnızlığını da beraberinde götürüyormuş. Her yere tek kişilik bilet aldığım hâlde kaçak yolcu olarak yalnızlığım da otobüs, uçak, tren dinlemiyor ve benimle beraber geliyormuş.

Bu metinde geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisi aynı kavram alanına girmez?

- A) insan B) bilet
- C) yolcu D) uçak

CÜMLEDE ANLAM

CÜMLEYE HÂKİM OLAN DUYGU

Kanıksama

Bir durumdan artık etkilenilmediği ve o durumun kabullenildiği duygusunu veren cümlelerdir.

- Resim alanında başarılı olmadığımı herkes kabul etti artık.

Yadsıma (İnkâr)

Olan bir durumu kabul etmeme anlamı taşıyan cümlelerdir.

- Hayır, her gün saatlerce ekrana baktığımı düşünmüyorum.

Endişe (Kaygı)

Bir durum ile ilgili tasalanma duygusu veren cümlelerdir.

- Ya toplantıya kadar dosyaları düzenleyemezsem?

Beğeni

Gerçekleşmiş bir durumun hoşla gittiği anlamını veren cümlelerdir.

- Manzarası çok güzeldi, iyi ki dağ yolundan gitmişiz.

Şaşırma

Bir durumun beklenmeyen bir anda veya beklenmeyen bir durumda gerçekleşmesinden kaynaklanan "hayret" duygusunu veren cümlelerdir.

- O uzun yolu nasıl bu kadar kısa sürede geldin?

Özlem (Hasret)

Bir kimseyi, bir yeri veya bir şeyi görme, ona kavuşma isteğini anlatan cümlelerdir.

- Bu bahar yine köyüme gidebilsem; denizini, yaylasını görebilsem...

Pişmanlık

Yapılan bir şeyden duyulan üzüntüyü ifade eden cümlelerdir.

- Keşke bana verdiğin eski defteri atmasaydım, senden bir hatıra olarak saklasaydım.

Hayıflanma

Yapılmayan, elden kaçan bir durum için duyulan üzüntüyü içeren cümlelerdir.

- Dedemin bana verdiği öğütleri tutsaydım belki bu kadar hatayı üst üste yapmazdım.

Azımsama

Miktar olarak yani somut anlamda az görmeyi ifade eden cümlelerdir.

- Kıyafetlerin etiketlerinde yazan bu kadarcık fiyat farkını da önemsemedim.

Küçümseme

Değer vermeme, önemsememe ve nitelik olarak yetersiz görmeyi ifade eden cümlelerdir.

- Yeni bir dil öğrenmesini sağlayacak yetenek yok onda.

Yakınma (Şikâyet)

Bir durumdan duyulan rahatsızlığın bir başka kişiye açıkça ifade edildiği cümlelerdir.

- Her defasında özür dileyip dileyip tekrar aynı hataları yapıp duruyor.

Sitem

Bir kimseye yaptığı bir hareketin veya söylediği sözün üzüntü, alınganlık, kırgınlık vb. duygular uyandırdığını öfkelenmeden belirtilen cümlelerdir.

- Defalarca söylememe rağmen yemekleri hâlâ çok acılı yapıyorsun.

Kararsızlık

İkilem, iki duygu veya düşünce arasında kalma, bocalama ifade eden cümlelerdir.

- Arkadaşlarımla dışarı mı çıksam, evde film mi izleysem?

Beklenti

Gerçekleşmesi istenen, beklenen durumları anlatan cümlelerdir.

- Mezuniyetimi bir çiçekle de olsa kutlar diye umuyorum.

Gerçekleşmemiş Beklenti

Olması beklenen bir durumun gerçekleşmediğini anlatan cümlelerdir.

- Geçen hafta bize geleceğini sanıyorduk.

Onay

Bir durumun kabul edildiği anlamını veren cümlelerdir.

- Tamam, senin dediğin yoldan gidelim.

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Cümlelere hâkim olan duyguları işaretleyerek belirtiniz.

1 Sürekli bu kadar çok çalışmaktan gerçekten yorulduğum artık.	☐ Gerçekleşmemiş beklenti
2 Zamanında İngilizce çalışsaydım şimdi yurt dışına gitme fırsatını kaçırmazdım.	☐ Şaşırma
3 Arkadaşının alaycı sözlerine sadece gülümsedi çünkü onun dar görüşlerini önemsemiyordu.	☐ Kanıksama
4 Yıllar boyunca şehirde yaşadıkdan sonra şehrin kalabalığı ve gürültüsü beni rahatsız etmez oldu.	☐ Hayıflanma
5 Venedik'te gezmenin paha biçilemez bir duygu oluşturacağını sanmışım.	☐ Yakınma
6 Çağımızı ilgilendiren güncel bir konu hakkında derin ve dokunaklı bir hikâye olmuş.	☐ Beğeni
7 Yıllar sonra bir sokakta çocukluk arkadaşına rastlayınca gözlerine inanamadı.	☐ Küçümseme
8 Seçim yapmakta zorlanan bakışları içindeki ikilemi açığa çıkarıyordu.	☐ Kararsızlık
	☐ Yakınma

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki cümleleri ifade ettiği duygular ile eşleştiriniz.

- Geleceğin belirsizliği karşısında içinde bir huzursuzluk hissi büyüyordu.
- Bana bu zor günlerimde destek olmadığın için hayal kırıklığına uğradım.
- Gece gündüz çalışıyordu çünkü bu projeye terfi olmak istiyordu.
- Eğer o sözleri söylemeseydim belki hâlâ arkadaş olabilirdik.
- Eve girdiğinde gördüğü dağınıklık karşısında küçük dilini yutmuştu.
- Menüde o kadar çok seçenek vardı ki ne yiyeceğine emin olamadı.
- Uzaktaki sevdiklerinin yüzünü görebilmek için her gece yıldızlara bakıyordu.
- Yıllarca emek verdiği eserin takdir görmesi onun için paha biçilemez bir duyguydu.
- Yıllar boyunca aynı manzaraya uyandığı için ne kadar güzel bir yerde yaşadığının farkında değil.
- Suçüstü yakalanmasına rağmen masumiyetini savunmak için elinden geleni yaptı.

☐ Kanıksama	☐ Kaygı	☐ Özlem	☐ Sitem
☐ Şaşırma	☐ Yadsıma	☐ Beklenti	
☐ Pişmanlık	☐ Kararsızlık	☐ Onay	

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde beğeni anlamı yoktur?

- A) Güzelce hazırlanmış bir ayağa kalkma ve kendini kanıtlama hikâyesi.
 B) Kaybetmeyi, yeni bir yerde yeni bir hayata başlamayı ve hayvanları anlatan bir kitap.
 C) Aile, keder ve doğayı korumanın önemi hakkında Himalayalar'da geçen büyüleyici bir roman.
 D) İki farklı anlatıcıdan dinlediğimiz, samimiyetle kaleme alınmış; empati ve duygu yüklü, üstün bir hikâye anlatımı.

2. I. Eski günleri düşündükçe çocukluğunun masumiyetini ve oyun arkadaşlarını anıyordu.
 II. Belki de sorunlarını çözmek için başka bir yaklaşım denemelisin.
 III. Hayvanat bahçesindeki zürafayı görünce gözleri âdeta ışıldadı.

Numaralanmış cümleler ile aşağıdaki anlam özellikleri eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Kaygı B) Öneri
 C) Özlem D) Sevinç

3. I. Tebriz'de insanlar bütün gece eğlenceye dalmışken ben bir tehlikeden kaçıyordum.
 II. Kendimi mutlu hissetmediğim günlerde benden neşeli şarkılar söylememi beklediler.
 III. Kahraman balıklar okyanusun yüzlerce kilometre içlerinden tatlı sulara yumurtlamak için gelmektedir.
 IV. Sözleri kulaklarında çınlıyor, kokusu burnunda tütüyor ama hayalini gözünün önüne getiremiyordu.

a. Özlem

b. Beğeni

c. Yakınma

d. Karşılaştırma

Numaralanmış cümlelerle ifade ettiği anlamlar eşleştirmek istenildiğinde doğru sıralama aşağıdakilerin hangisi olur?

- A) I. d B) I. d C) I. b D) I. b
 II. c II. a II. c II. a
 III. b III. b III. d III. d
 IV. a IV. c IV. a IV. c

4. (I) Hiçbir şey, gerçek bir dosttan daha değerli değildir. (II) Dostluğun edebinin başı sır tutmasını bilmektir. (III) İki kişi arasında sır kalmaz çünkü onu iki dil söylemiştir. (IV) Dostum benim sırlarımı söylemiş olduğuna göre de artık benim dostum değildir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi “yakınma” bildirmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV

5. (I) Hiç tanımadığınız birini, ayağı takılıp yere düşerken görürsünüz ve içiniz cız eder. (II) Sanki siz de yere düşmüşsünüz gibi “Ah!” dersiniz. (III) Biz insanlar, bazen yalnızca izleyerek diğer insanların hislerini paylaşabiliriz. (IV) Bilim insanları bunun, beynimizde bulunan “ayna sinir hücreleri” sayesinde gerçekleştiğini düşünüyor.

Bu cümlelerle ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) I. cümlede acıma anlamı vardır.
 B) II. cümlede karşılaştırma yapılmıştır.
 C) III. cümlede ihtimal anlam vardır.
 D) IV. cümlede öneri yapılmıştır.

6. (I) Dostlarınızın kendilerini görmediğiniz zamanlarda sizi anmalarını, sözünüzü etmelerini istiyor musunuz? (II) Onlara bazı kusurlarınızı belli edin. (III) Yanlarında ufak tefek birkaç münasebetsizlikten, budalalıktan çekinmeyin. (IV) Yoksa sizi hatırlasalar bile sözünüzü etmeye vesile bulamazlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangileri “öneri” bildirmektedir?

- A) I ve II B) I ve IV
 C) II ve III D) III ve IV

YAZIM KURALLARI

SAYILARIN YAZIMI

- Sayılar yazıyla da yazılabilir:** bin yıldan beri, on dört gün, haftanın beşinci günü, üç ayda bir, yüz soru, iki hafta sonra, üçüncü sınıf vb.
- Saat, para tutarı, ölçü, istatistiki verilere ilişkin sayıların yazımında rakam kullanılır:** 17.30'da, 1.500.000 lira, 25 kilogram vb.
➤ Saatler ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir: Saat dokuzu beş geçe evden çıktı.
- Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri yazıyla yazılabilir:** 1 milyar 500 milyon vb.
- Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır:** iki yüz, üç yüz altmış beş, bin iki yüz elli bir vb.
➤ Oyun adlarını oluşturan sayılar bitişik yazılır: dokuztaş, ellibir vb.
- Para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır:** 650,35 (altıyüzelliTL, otuzbeşkr.) vb.
- Yüzde ve binde işaretleri yazılırken sayılarla işaret arasında boşluk bırakılmaz:** %25, %50 vb.
- Romen rakamları tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında, maddelerin sıralandırılmasında kullanılır:** II. Dünya Savaşı; XX. yüzyıl; III. Selim, XIV. Louis, 1.XI.1928; I. Cilt; I)... II) ... vb.
- Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur:** 4.567, 326.197, 49.750.812 vb.
- Sayılarda kesirler virgülle ayrılır:** 15,2 (15 tam, onda 2); 5,26 (5 tam, yüzde 26) vb.
- Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır:** 15., 56., XX.; 15'inci, 56'ncı, XX'nci vb.
➤ Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur: 1, 2 ve 3. maddeler
➤ Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz: 8 .'inci değil 8'inci
- Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir:** 2'şer değil ikişer, 9'ar değil dokuzar, 100'er değil yüzer vb.
- Kesirlere getirilecek ekler alttaki sayı esas alınarak yazılır:** 4/8'i (dört bölü sekizi), 1/2'si (bir bölü ikisi) vb.
- Bir zorunluluk olmadıkça cümle rakamla başlamaz.**

ETKİNLİK

6

Aşağıdaki cümlelerde sayıların yazımı doğruysa "D" yanlışsa "Y" kutusunu işaretleyiniz.

D

Y

1	Öğretmeni ona her gün yirmi beş sayfa kitap okumasını öğütlemişti.	☐	☐
2	Kurul toplantısında birçok kişi 2.,7. ve 9. maddeye itiraz etti.	☐	☐
3	Dünya ile Güneş arasındaki uzaklığı ilk olarak Eratosthenes 147920000 km olarak hesaplamıştır.	☐	☐
4	Onunla yarın saat 12.30'da buluşmak üzere sözleştik.	☐	☐
5	Ahmet amca, onu görmeye gelenlere 5'er ceviz dağıtıyordu.	☐	☐
6	İş yerinden alacaklarına karşılık aldığı çekte kırk beş bin TL yazıyordu.	☐	☐
7	Altmışaltı, Avusturya'nın ulusal kart oyunu olup Almanya ve Macaristan'da çok popülerdir.	☐	☐
8	Skor tabelasına bakıldığında yarışmayı 6'ıncı oyuncunun kazandığı net bir şekilde belli oluyor.	☐	☐
9	Şeref Bey, Kazım'ın 40.000 tl olan borcunu sildiğini söyledi.	☐	☐
10	Muhtarlık seçiminde amcam köydeki oyların % 60'ını almış.	☐	☐

ETKİNLİK

7

Aşağıdaki sayıların yazımı ile ilgili kurallarla bu kurallara örnek olan cümleleri eşleştiriniz.

- 1 Etkinlikte 1. olana tam, 2. olana yarım ve 3. olana da çeyrek altın verildi.
- 2 Gaziantep'e gidersen bana 2 kilo, Ahmet'e de 3 kilo baklava alır mısın?
- 3 Bahçesinde yaklaşık dokuz yüz kırk beş tane fidanı olduğunu söylüyor.
- 4 Onlara verdiği senette "altmışbeşbinTL" yazıyordu ama o borcunun az olduğunu söylüyordu.
- 5 Yaptığı programa göre evde kaldığı zamanın %25'ini ders çalışarak geçiriyormuş.
- 6 Temmuz ayında çalıştığım ilçede sıcaklık 37,4 dereceye kadar çıkmış.

- a Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
- b Para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır.
- c Yüzde ve binde işaretleri yazılırken sayılarla işaret arasında boşluk bırakılmaz.
- ç Saat, para tutarı, ölçü, istatistiki verilere ilişkin sayıların yazımında rakam kullanılır.
- d Sayılarda kesirler virgülle ayrılır.
- e Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır.

1 2 3 4 5 6

ETKİNLİK

8

Aşağıdaki cümlelerde sayıların yazımı ilgili yapılan yanlışları bulunuz. Bu yanlışları düzelterek cümleleri yeniden yazınız.

- 1 Çarşıdan aldığım elmaların hepsini bütün çocuklara 3'er 5'er dağıttım.
- 2 Turnuvaya katılan otuzdört takımın hemen hemen hepsi de yurt dışından gelmişti.
- 3 Yapacağım yemek için bana iki kg kıyma gerekli.
- 4 Yaptığı alışverişten sonra para üstü olarak ondörtTL aldığını bir de inkâr ediyor.
- 5 Yeni aldığım kitapta yer alan soruların % 30'u yeni nesil sorulardan oluşmaktadır.
- 6 Dayısı elli bir oyununda şimdiye kadar kimseye yenilmediğini söyledi.
- 7 Yapılan araştırmalara göre Güneş'e 87541258 km uzaklıkta bir yıldız keşfedilmiş.
- 8 Üniversitedeki bir dersin sınavından 80.50 puan alarak sınıfta birinci olmuş.

1. Aşağıdakilerin hangisinde sayıların yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Okulun bando takımı üçer kişilik gruplarla stattaki yerini aldı.
- B) Son girdiği sınavda aldığı 82,5 puanla sınıftaki birçok öğrenciden üst sıralarda yer aldı.
- C) İstiklal Marşı'nı okurken okulun bahçesinde yaklaşık üçyüzellidört öğrencinin bulunduğunu söyledi.
- D) Ünlü yazar, şehrin en işlek yerinde bulunan otelde saat 18.00'de sevenleriyle buluşacağını duyurdu.

2. Soğuk Sivas gecelerini bilenler bilir. Sivas'ta -20 dereceye kadar bir soğuk olur. Bu soğuk geceleri iyi hatırlarım ama soğuğu değil, evimizi hatırlarım. Çünkü kasabada yer alan kaloriferli üç ya da dört evden bir tanesiydi. Büyükler salon-da oturur biz de kasabanın gençleri olarak odalarda ellibir vs. oynardık.

Verilen metinde aşağıdaki kuralların hangisinin örneği yoktur?

- A) Sayılar yazıyla da yazılabilir.
- B) Oyun adlarını oluşturan sayılar bitişik yazılır.
- C) Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
- D) Saat, para tutarı, ölçü, istatistiki verilere ilişkin sayıların yazımında rakam kullanılır.

**3. I. Son yarışmada 3'ncü olduğu için bronz madalya kazandı.
II. Halk Eğitim Merkezlerinin doluluk oranı %80'e yanaştı.
III. Sevinçten bütün basamakları 2'şer 2'şer çıkıyordu.
IV. Son yapılan araştırmasına iki yüz elli kişi katıldı.**

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve IV.
- D) III ve IV.

4. Çocukluğumdan kalma bir alışkanlıktır ki her gün saat on bir buçuktan sonra 50 sayfa kitap okumadan yatmam. Bu alışkanlığım bana ilk olarak ilkokulda başarı kazandırdı. Okuma yarışmasında birinci olmuştum. Oradaki diğer öğrenciler birer birer okurken ben üçer üçer okuyordum sayfaları.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinde altı çizili yerlerin herhangi birine getirilemez?

- A) 23.30
- B) Elli
- C) 1.
- D) 3'er

**5. • Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.
• Para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır.
• Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.**

Aşağıdakilerden hangisi sayıların yazımı ile ilgili verilen kurallardan herhangi birinin örneği değildir?

- A) Son bağış kampanyasında şirketimiz 4 milyon tane mont bağışlamıştı.
- B) Dünya'nın Ay'a olan uzaklığının 384.400 km olduğunu daha yeni öğrendim.
- C) Marketten aldığı fişin üzerinde yazan "ikiyüzelliTL" tutarı görünce çok şaşırdı.
- D) Yayınevimizin yaptığı son sınava hem kendi ilimizden hem de çevre illerden on bin iki yüz öğrenci katıldı.

6. Aşağıdakilerin hangisinde sayıların yazımı yanlıştır?

- A) Dedemin ağzından II. Dünya Savaşı anılarını dinlemek benim için çok güzeldi.
- B) Yazarın kütüphanesini gezdiğimde kütüphanede toplam üçbin kitap olduğunu öğrendim.
- C) Son zamlara göre maaşının 2/8'ini kiraya, 2/4'ünü ise kendi harcamalarına ayırıyordu.
- D) Ulusal takımımız büyük bir mücadele sonucunda turnuvada ikinci olmaya hak kazandı.

PARAGRAF BİLGİSİ

METİNLE İLGİLİ SORU SORMA VE SORUYA CEVAP VERME

Bir paragraf, konusu ve verdiği bilgiler açısından bazı soruların cevabı niteliğinde olabilir. Bir paragraftan neler çıkarılabileceğine veya paragrafın hangi soruların cevaplarını barındırdığına dikkat edilmeli. Bunun için anahtar sözcükler ve yönlendirici ifadeler çok önemlidir. Paragrafın verdiği net bilgilerden yola çıkılmalı ve özellikle ilk cümlelere dikkat edilmelidir.

Örnek Güneş, insan gözü tarafından algılanan tüm renklerde ışık yayar. Bu nedenle de rengi beyazdır. Güneş'i Dünya'nın atmosferi nedeni ile gökyüzünde sarı renkte görürüz. Güneş'in asıl rengini görebilmek için Dünya atmosferinin dışına çıkmak gerekir.

► Bu metin "Güneş ışığı neden sarı görülür?" sorusuna cevap olarak yazılmıştır.

ETKİNLİK 9

Aşağıdaki sorular ile o sorulara yanıt olarak verilen paragrafları eşleştiriniz.

- A) Genç okuyucularınızın İçimdeki Müzik'i okuduklarında ne düşünmelerini istersiniz?
- B) Neden engelli bir çocuk hakkında yazmayı tercih ettiniz?
- C) Bu kitap için ne tür araştırmalar yaptınız?
- D) Bu roman, doğruluk hakkında okuyucuya ne söylüyor?

1

Melody'nin hikâyesi tamamen kurgu fakat roman işe yaramayan bir bedenin içine hapsolmuş binlerce zeki çocuğun ve yetişkinin gerçekliğine dayanıyor. Engelliler üzerine birçok kitap okudum. Bir yandan engelli çocuklar için kurulan kampta çalıştım ve kızımın bol bol vakit geçirerek zihin dünyasını anlamaya çalıştım. Çünkü yazar hayallerinden ve yaşadığı trajedilerden güç alarak kurgusal bir karakter oluşturur.

2

İletişim kuramayan insanların ne düşündüklerini merak ederim. Benim kızım da engelli olduğu için bu konuya dair sıklıkla kafa yorardım. Eminim ki kızım zeki bir çocuk. Tabii bir yandan onun annesi olduğum için de buna inanmak istiyordum. Kızımı Melody olarak tasvir etmedim. Onun gerçek kişiliğini o karaktere yansıttım. Melody cesaretli, kararlı ve mizah duygusu gelişmiş bir çocuk. Hepimiz gibi onun da hayalleri var.

3

Bütün harika hikâyeler, içimizin derinliklerinde kalan doğruluğun ortaya çıkmasıyla oluşur. Yazarlar bu gerçekleri cesaretle keşfedemeyebilirler ama gerçek hikâyeler her yerdedir. Bazen bu doğruları okuyucular da içlerinde keşfedebilirler. İşte bu kitap da bizlere söyleyemediklerimizi söylüyor, insanlığımızı hatırlatıyor.

4

Onların "Vay canına, harika! Bu kitap düşünmemi ve engelli insanların bizden farklı olmadığını ve bizim gibi birey olabileceklerini bilmediğimin farkına varmamı sağladı." demelerini istiyorum. Romanı kucaklayarak okumalarını ve çevrelerine aktarmalarını istiyorum.

ETKİNLİK 10

Çocuk, oynamak için bir başkasının onu zorlamasını beklemez. Oyun oynamaya kendi karar verir, oyunu yine kendi özgür iradesiyle bitirir. Dikkat ederseniz çocuklar sokakta, parkta ya da oyun alanında çok kısa sürede arkadaş bulurlar ve oyun bitince de onlardan ayrılırlar. Oyunun bu özelliği çocuğa ileriki yaşlar için kendi başına karar verme alışkanlığını kazandırır; onlarda iş birliği yapma, yardımlaşma duygusunu geliştirir. Bazen çocuk oyuna yeni kurallar getirme kararı alır. Bu kararlar ileriki yaşlarda hangi durumlarda nasıl davranması gerektiğini kavramasına yardımcı olur. Çocuk oyunları, çocuklar arasında iletişimin sağlıklı bir şekilde gelişmesine de yarar sağlar. Çocuklar oyunlar sayesinde sosyalleşir. Saygı duymaları gerektiğini, başkalarının haklarını da koruması gerektiğini öğrenirler. Aralarında iletişim kurulur ve bu iletişim onların gerçek hayatı anlamalarına yardımcı olur. Oyun çocuklarda yaratıcı düşünme gelişimini sağlar. Çocuk, kurallar çerçevesinde düşünce ve duygularını rahatlıkla açıklar; yenilikler bulur. Oyun ortamındaki problemler yine çocuklar arasında tartışılarak çözülür. Oyunlardaki bu özgür ortam; çocuğun büyüdüğünde kişilikli, kendini rahat ifade eden, haklarını koruyan ve karşısındaki kişinin haklarına saygılı, toplumla uyum ve barış içinde yaşayan, gereğinde toplumu da yönlendiren bir kişi olmasını sağlar.

Bu metinle ilgili soruları cevaplayınız.

1. Çocukların oyun oynamaya başlaması ve oyunu bitirmesi nasıl gerçekleşir?

.....

2. Oyun oynamak çocuklara hangi alışkanlıkları kazandırıyor?

.....

3. Çocuklar oyunlar sayesinde hangi değerleri öğrenirler?

.....

4. Oyun ortamındaki problemler nasıl çözülür?

.....

5. Oyunlar, çocukların gelecekteki kişilik gelişimine nasıl etki eder?

.....

ETKİNLİK 11

Çalgıların ilk ortaya çıkışında, Orta Asya da önemli bir rol oynar. Geleneksel Türk müziği köken itibarıyla ana yurt Orta Asya'ya dayanmaktadır. Türkler için musiki ve oyun iç içe girmiş bir kavramdır. İslamiyet öncesinde "kam" adı verilen Türk Şamanlar dinî törenlerinde def, davul, kopuz gibi çalgılar kullanmışlardır. Göktürk devletine ait yazılı anıtlar olan Orhun Kitabeleri Türklerin ilk yazılı kayıtlarından biridir. Askerî müziğin ilk örnekleri de Orhun Kitabeleri'nden öğrenilebilmektedir. Daha sonra Kaşgarlı Mahmud'un Dîvânu Lugâti't-Türk adlı eserinden Türklerin savaşlarda davul, kös, boru vb. gibi müzik aletleri kullandıkları görülmektedir.

Bu metinle ilgili sorular oluşturunuz.

1.

2.

3.

4.

5.

1. Teşekkür ederim! Muhtemelen çoktan anladığınız gibi, doğa hakkında yazmayı seviyorum. Mekânları tanımlamak için her zaman tüm duyuları kullanmaya çalışırım. Bir ortamla ilgili belirli detaylar hakkında yazmanın orayı okurun zihninde gerçekten de canlandırdığını düşünüyorum. Sadece bir ağaç olduğunu söylemek yerine yaşlı bir meşe ağacına isim vermek gibi bir şey. Bir de betimlemeleri hareket ve aksiyonla harmanlamayı seviyorum. Örneğin siz bir adım atarken ayaklarınızın altındaki zemin nasıl hissettiriyor? Yosunlu mu, çamurlu mu, taşlı mı?

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Mekânları veya doğayı karakter gelişimiyle nasıl ilişkilendiriyorsunuz?
 B) Bu kadar gerçekçi ve akılda kalıcı betimlemeler yazmak için tavsiyeleriniz nelerdir?
 C) Betimlemelerinizi görselleştirmek için hangi teknikleri kullanıyorsunuz?
 D) Yazdığınız harika betimlemeler için araştırma yapıyor musunuz?

2. Benim için bir hikâye ile ilgili aklıma ilk gelen şey mekân ve o yerin nasıl hissettirdiğidir. Daha sonra karakterleri, ne tür maceralar yaşayacaklarını ve çevreleriyle nasıl etkileşime gireceklerini düşünüyorum. Karakterleri tanıdıkça temaları ve duygusal dizileri oluşturun. Amerika'da yaşarken İngiltere'yi özlediğimde "Vahşi Doğanın Kalbinde"yi yazdım. Gelen ilk ilham, hikâyenin bir kısmını da oluşturan kanalda dar bir teknede yaşadığım zamanlara ait. Kanalın bir bölümünün boşaltıldığını ve dibinde her türlü paslı parçanın bulunduğunu hatırlıyorum. Hikâyenin başka bir kısmı, Galler'deki ailemi ziyaretimden ilham alındı. O sırada Keltlere ait olan bir yağmur ormanı keşfetmiştim.

Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Kitabın ilhamını ateşleyen kıvılcım neydi?
 B) Yazdığınız hikâyenin fikri ve içeriği nasıl şekillendi?
 C) Hikâyeyi yazarken ilham aldığınız yazarlar kimlerdi?
 D) Hikâyenin oluşum süreci ve ilham kaynakları nelerdi?

3. Soru: Su altı sporuna nasıl başladınız?

Cevap: ----

Soru: Su altında en unutulmaz deneyiminiz nedir?

Cevap: ----

Bu konuşmada boş bırakılan yerlere düşüncenin akışına göre aşağıdaki cümlelerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) • Küçükken deniz ve yüzme benim için her zaman büyüleyiciydi. Sonra bir dalış eğitimi aldım ve su altı sporlarının farklı yönlerini keşfetmeye başladım.
 • İlk kez balinaları yakından görmek. O devasa varlıkların yanında hissettiğim mütevazılık ve hayranlık unutulmazdı.
- B) • Su altı sporları genellikle yüzme, dalış, su altı hokeyi gibi farklı disiplinleri içerir. Bu sporlar, hem fiziksel dayanıklılık hem de su altında hareket kabiliyeti gerektirir.
 • Su altı maceraları hakkında merak ettiğiniz herhangi bir şey varsa, size yardımcı olmaktan mutluluk duyarım.
- C) • İlk kez balinaları yakından görmek. O devasa varlıkların yanında hissettiğim mütevazılık ve hayranlık unutulmazdı.
 • Küçükken deniz ve yüzme benim için her zaman büyüleyiciydi. Sonra bir dalış eğitimi aldım ve su altı sporlarının farklı yönlerini keşfetmeye başladım.
- D) • Şüphesiz serbest dalış. O derinlik hissi ve sessizlik beni her zaman büyüler. Kendimi özgür hissediyorum.
 • İlk kez balinaları yakından görmek. O devasa varlıkların yanında hissettiğim mütevazılık ve hayranlık unutulmazdı.

4. Öykü, roman, sinema, çocuk edebiyatı gibi birçok alanda ödüle sahip olan ve küçük büyük herkes tarafından çokça okunan Muzaffer İzgü, eserleriyle hepimizin yolunu aydınlatmaya devam ediyor. Bizlere 98 tanesi çocuk kitabı olmak üzere, 154 kitap ve 200'den fazla radyo oyunu bıraktı.

Bu metinde Muzaffer İzgü ile ilgili olarak aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Hangi alanlarda ödüllü eserleri bulunuyor?
 B) Eserler hangi kitleler tarafından ilgi görüyor?
 C) Kaç çocuk kitabı ve kaç radyo oyunu yazmıştır?
 D) Eserleri hangi değerleri ve mesajları taşımaktadır?

NOKTALAMA İŞARETLERİ

KESME İŞARETİ (')

1. Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır:

- Kurtuluş Savaşı'nı, Atatürk'üm, Türkiye'mizin

➤ Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğu zaman ekten önce kesme işareti kullanılır:

- Hisar'dan, Boğaz'dan vb.

➤ Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin ek alması durumunda kesme işareti kullanılır:

- Bu Kanun'un 17. maddesinin c bendi...

➤ Özel adlar için yay ayraç içinde bir açıklama yapıldığında kesme işareti yay ayraçtan önce kullanılır:

- Yunus Emre'nin (1240?-1320), Yakup Kadri'nin (Karaosmanoğlu) vb.

➤ Ek getirildiğinde Avrupa Birliği kesme işareti ile kullanılır:

- Avrupa Birliği'ne üye ülkeler...

2. Kişi adlarından sonra gelen saygı ve ünvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur:

- Nihat Bey'e, Ayşe Hanım'dan, Mahmut Efendi'ye vb.

3. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur:

- TBMM'nin, TDK'nin vb.

4. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur:

- 1985'te, 8'inci vb.

5. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur:

- Başvurular 17 Aralık'a kadar sürecektir.

6. Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır:

- Bir ok attım karlı dağın ardına
Düştü m'ola sevdiğimin yurduna
İl yanmazken ben yanarım derdine
Engel aramızı açtı n'eyleyim (Karacaoğlu)

7. Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur:

- a'dan z'ye kadar, Türkçede -lık'la yapılmış sözler vb.

➤ Tırnak işaretinden sonra getirilen ekler kesme işareti ile ayrılmaz, tırnak işareti bunun için yeterlidir.

➤ Sonunda 3. tekil kişi iyelik eki olan özel ada bu ek dışında başka bir iyelik eki getirildiğinde kesme işareti konmaz:

- Boğaz Köprümüzün güzelliği, Amik Ovamızın vb.

➤ Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturma ve iş yeri adlarına gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz:

- Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türk Dil Kurumundan, Mavi Köşe Bakkaliyesinden vb.
Başbakanlık, Rektörlük vb. sözler ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde Başbakanlığa, Rektörlüğe vb. biçimlerde yazılır.

➤ Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesme işaretiyle ayrılmaz:

- Türklük, Adanalı

➤ Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz ve kendisinden sonra gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

ETKİNLİK 12

Aşağıdaki cümlelerde kesme işaretlerinin kullanımları doğru ise “D”, yanlış ise “Y” sütununu işaretleyiniz.

	D	Y
1. Osman Nedim Bey’in arkadaşları yeni bir esere başlayacakmış.	☐	☐
2. Tekirdağ’lı konuklarımız, düğünümüze gelerek bizleri onurlandırdı.	☐	☐
3. Gittiği kursta Rusça’yı öğrenmiş birçok kişinin olduğunu gördü.	☐	☐
4. Ülkemiz’in birçok yerinde kutlamaların olduğu bilgisi verildi.	☐	☐
5. Lise yıllarında Haldun Taner’in eserlerini okumaktan büyük bir keyif alırdım.	☐	☐
6. Bu yapılan hizmetler Samsunumuzun değerine değer katacaktır.	☐	☐
7. 1965’te açılan bu okulda ilimizin birçok ileri geleni öğrenim görmüştür.	☐	☐
8. Sivas İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nden emekli olup memleketi olan Bartın’a yerleşmiş.	☐	☐
9. Hukuk Fakültesi öğrencileri Medeni Kanun’un bazı maddeleri hakkında bilgiler veriyor.	☐	☐
10. Kürsüye çıktı ve dedi ki: “Tüm Nene Hatunlar’a, Kara Fatmalar’a selam olsun.”	☐	☐

ETKİNLİK 13

Aşağıdaki cümlelerde kesme işaretinin hangi görevde kullanıldığını altlarındaki boşluklara kısaca belirtiniz.

- Ortaokullar için yaptığımız toplantıya Behiye Hanım’ın bütün arkadaşları gelmişti.
Görev: _____
- Son haberlere göre RTÜK’ün bazı kararlarının olduğu söyleniyor.
Görev: _____
- Şehrimize yazları Japonya’dan bir hayli turistin geldiğini görmekteyiz.
Görev: _____
- 1981’de doğan yazarın şimdiye kadar yayımlanmış otuz kadar kitabı vardır.
Görev: _____
- Vize başvuruları 28 Aralık Perşembe’ye kadar uzatılmış.
Görev: _____
- N’oldu bu gönlüm n’oldu bu gönlüm. / Derd-ügam ile doldu bu gönlüm
Görev: _____

ETKİNLİK 14

Kesme işaretinin en az üç farklı göreviyle kullanıldığı bir metin yazınız.